

לקרוא על מנת לקיים!

יד' תשרי תשפ"ז
גיליון 777
שבת וחג הסוכות
כניסת השבת והחג: 5:55
יציאת השבת והחג: 7:07
ר"ת: 7:46

סוכה שהיא בחינת תשובה במדרגה נעלה ביותר ובהתקרבות יתירה, שאנו נכנסים בבית אבינו ומקבל אותנו באהבה בצילא דמהימנותא, לכן בחג הסוכות יש סגולה מיוחדת להתעלות ביותר, ועל האדם לנצל התעוררות זו.

כתב בתורת אבות בשם הרה"ק מסלונים זצ"ל שבחג הסוכות צריך להתחיל מחדש בעבודת ה' בשמחה, משל לכן מלך שברח מאביו המלך ורצה לחזור אליו ולעבודתו, אבל המלך אינו חפץ להשלים אתו כי חושש שמא אין תשובתו מרצון כי אם מיראת המלך, אכן כשרואה המלך שבנו עובדו בשמחה ובאהבה יודע כי שב אליו בכל לב, וזו היא העבודה של חג הסוכות, להתחיל מחדש בעבודת ה' בשמחה.

ומתנה גדולה זו של מצות סוכה אינה רק לימי החג אלא נמשכת גם אחריה, קדושת הסוכות שאדם מקבל ממשיכה עליו חיזוק לכל השנה, וכמו שאמר הרה"ק מרדכי מלעבאוויטש זצ"ל על הפסוק "וחג האסיף תקופת השנה", שמן החג הזה יכולים לאסוף ולקחת תקיפות וחיזוק בעבודת ה' בשמחה.

[תפארת למשה]

* **הרה"ק רבי אברהם מטריסק זי"ע** אמר לבניו לפני חג הסוכות שילמדו מסכת סוכה. וכאשר סיימו המסכת, אמר להם ללמוד המסכת עוד פעם, וכן היה כמה פעמים. כשידעו את המסכת כולה בעל פה, שאל אותם: נו! תאמרו לי, כמה סוכות הן כשרות וכמה פסולות? לא ידעו בניו להשיב. אמר להם – פשוט! בכל מסכת סוכה יש ס"ז כשרות וכ"ה פסולות כמניין סו-כה...

פניני חג הסוכות זמן שמחתנו

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכו'
ודרשו חז"ל (סוכה כט): ולקחתם לכם - משלכם, היינו דהארתוהו נלקח משלכם לפי התנהגותכם ומעשיכם.
(האדמו"ר מקרעטשניף שליט"א)

מצטער פטור מן הסוכה (מסכת סוכה כ"ה)
מצות סוכה היא מחסה ומגן לבני ישראל להנצל מכל צרה וצוקה, וזה הפירוש כאן, מצטער פטור מן הסוכה שע"י הסוכה יהיה פטור מכל צער. כן פירוש הגמ' (סוכה כה). **חולין ומשמייהן פטורין מן הסוכה**, שבזכות הסוכה יהיו נפטרין מכל חולי ומכאוב, ויתרפאו רפואת הנפש ורפואת הגוף.
(תפארת שלמה)

שלא להתגשם באכילה בסוכה

הרה"ק משה מקארקא-באיאן זצ"ל הי"ד אמר שעצם מצות סוכה מלמדת אותנו את דרכי העבודה, המשנה במסכת סוכה אומרת שהכלל בהכשר סוכה הוא "שכל דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ מסככין בו".

והסביר שמרומז בזה, שכמו שעיקר הכשר סוכה צריך להיות דווקא מדבר שגידולו מן הארץ, כך גם עיקר מצות סוכה הוא בדברים ארציים, אכילה שתיה ושינה, אך בעיקר שצריכים להיזהר "שלא יקבל טומאה" ח"ו, אלא להעלות הגשמיות ולא להיפך.

מספרים שפעם ישב הרה"ק מרדכי שלמה מבאיאן זצ"ל במסיבה ושח עם רב אחד שישב סמוך לו, ובאמצע שיחתם הביאו לקינוח הסעודה גלידה ושמו לפניו מנה של גלידה, אבל הוא המשיך בשיחתו עם שכניו, לאחר זמן כשהתחילה הגלידה להיות נמסה אמר לו שכניו: 'הרבי יתחיל לאכול משום שהגלידה נמסה לגמרי', ענה לו הרה"ק מבאיאן זצ"ל: אוכל שאומר שאני צריך לאכול דווקא עכשיו, אוכל כזה איני רוצה בו.

וכעין זה מספרים על הרה"ק מקלויזנבורג זצ"ל שפעם הביאו לפניו מאכל חם, ולאחר כמה דקות ניגש אחד ואמר שהרבי יתחיל לאכול משום שהאוכל נעשה קר, ענה לו: מי אמר שאני משועבד לאוכל, אפשר שהאוכל משועבד לי.

לרה"ק משה צבי מסווראן זצ"ל היה תלמיד אחד שהיה ת"ח ורב, אבל היה לקוי קצת בעניין תאוות האכילה, פעם נסעה אשתו מביתו לתקופה מסוימת והכינה במרתף חביות של שומן קלב לעשות מהן חמאה, הוא לא ידע מזה וחשב לתומו שזה חביות שומן של בשר בהמה, וכאשר היה אוכל מרק בשרי חשב לעצמו 'למה לא אקח כמה כפיות של שומן להכניס לתוך המרק שיהיה קצת יותר טעים ואשתי לא תרגיש בזה כשתחזור', ואכן כך עשה כמה פעמים, ובמשך הימים נתמעטו החביות עד שכשחזרה אשתו הבחינה בחסרון הניכר, מיד היא פנתה לבעלה בשאלה מי אכל את החמאה שהכנת? והוא כששמע זאת חיל ורעדה אחזתו בהיודעו שהיה זה חמאה ולא שומן בשר, ונכשל הרבה פעמים באכילת בשר בחלב כשהכניס החמאה לתוך המרק הבשרי שלו.

הוא לא ידע מנוח ומרגוע לנפשו מרוב צערו וחרטתו על שנכשל בבשר בחלב, ובצער לו נסע לרבו הק' להשיח את אשר על לבו, בהגיעו אל רבו פרץ בבכי רב וסיפר לו איך שנכשל כל כך הרבה פעמים בבשר בחלב, ענה לו רבו הק' ואמר: הנה על זה שנכשלת בבשר בחלב הנני רואה שאתה מתחרט באמת ובלב שלם וגודל הצער שיש לך על זה ודאי יהיה לך כפרה, ועל זה איני דואג, **אולם זאת לא אוכל להבין, כשאתה אוכל מרק בשרי למה חסר לך להוסיף עוד קצת שומן, וכי לא מספיק לך המרק שאתה אוכל, וכי כל כך צריך להיות להוט אחר כל תאוה העולה בלב, על זאת אני דואג, וגם על זה צריך להתחרט ולתקן.**
(תפארת למשה)

סגולת החג להתחזק ולהתחיל בעבודת ה' בשמחה

מצות סוכה היא המשכם של הימים הנוראים והקדושים, ראש השנה עשרת ימי תשובה ויום הכיפורים, שבהם בני ישראל מתלבנים ומטהרים לפני אביהם שבשמים. יש לנו מתנה, מצות

איתא בשם האריז"ל זיע"א, שסוכות מרמז על שובע, שנשפע שובע לעולם, הרמז לזה הוא, כי איתא בזה"ק ובטור ה"ל ראש חודש, כי סוכות רומז ליעקב אבינו, בכתוב ויעקב נסע סכותה ויעקב היה הראשון שהתפלל על הפרנסה, כמו שכתוב ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, ע"כ נמשך בחג זה שובע לעולם.

עוד אפשר לרמז כי כתבו התוספות (רי"א) שהמלאכים היו אצל אברהם אבינו ע"ה בחג הסוכות, ובסעודה זו כתיב, ואקחה פת לחם וסעדו לבכם שזה גם רומז על פרנסה ושובע שנמשך לעולם בימי חג הסוכות

(הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א)

"ולקחתם לכם ביום הראשון"

הקשו במדרש: וכי ראשון הוא והלוא ט"ו לחודש הוא? אלא שהוא תחילה לחשבון עונות.

ונראה לומר, שכוונתם ז"ל על-פי מה ששנו במסכת אבות "ודע לפני מי אתה עתיד לתת דין וחשבון". והקשו המפרשים מהו הכפילות של דין וחשבון, ולכאורה היה לומר "אתה עתיד לתת את הדין"?

אלא העניין הוא, שכשאדם עובר על עבירה אחת, אזי לעתיד כשהוא נידון על דבר זה, הרי הוא נידון ומתחייב מחמת שני דברים, א. על עצם עשיית העבירה, ודבר זה נקרא "דין" שדין אותו על עשותו אחת מהמצות אשר לא תעשינה. ב. על הזמן שבו נעשה העבירה, שמתחשבים איתו על הזמן שהלך לאיבוד, ודבר זה נקרא "חשבון".

והנה ידוע ההבדל שיש בין עשיית תשובה מיראה לתשובה מאהבה, כמאמר חז"ל "שהשב מיראה וזונותיו נהפכין לשגגות, והשב מאהבה, וזונותיו נהפכים לזכויות". הנה, מלבד ההבדל הזה במעלות התשובה, יש לומר שיש עוד הבדל, והוא בתיקון הזמן שבו נעשתה העבירה, וכן הסברה מחייבת, שהשב מיראה אין כוחו יפה לתקן גם את הזמן שבו נעשתה העבירה, כי אפילו עצם העבירה עדיין לא ניתקנה לגמרי וכשגגה נחשב לו, ומהיכי תיתי לומר שתיקן את ענין הזמן.

מה שאין-כן כששב מאהבה שאז נהפכו לו להיות זכויות, אם-כן גם הזמן נתקן, דאיגלאי מילתא למפרע שבו הזמן עשה זכות.

(נר ישראל)

אתרג ר"ת אל תבואני רגל גאווה (תהלים לו, יב) כביכול האתרוג פונה לאדם הנוטלו ומבקש ממנו לבל יתפאר ויתגאה באתרוגו הנאה ויעשה את המצוה רק לשם שמים.

(הבעש"ט הק' זיע"א)

והרה"ק רבי משה מסאווראן זיע"א הוסיף ע"ז ואמר, כשם שהאתרוג מתחנן, אל תבואני רגל גאווה, שלא יקחו אותו לשם התפארות, כך גם הלולב מתחנן ואומר כסופו של אותו פסוק (תהלים לו, יב) ויד רשעים אל תנדיני, שאזכה שהנענועים איתי יהיו רק לשם מצוה.

בצל כנפי השכינה

מצות הסוכה היא לחסות בצל כנפי השכינה הק', וכשם שמנהגה של התרנגולת לקרוא לאפרוחים לאכול מה שהכינה להם, ולאחר מכן היא פורשת כנפיה עליהם, כך כביכול נוהגת השכינה הק' עם בניה כנסת ישראל, כי בראש השנה ויום הכפורים היא מקציבה להם חיים מזון ופרנסה, ואילו בחג הסוכות היא מכניסה אותם תחת חסותה ומסככת עליהם בכנפיה.

(אזהב ישראל)

פעם בחג הסוכות כאשר ישב הרה"ק רבי שלמה מסאסוב זיע"ע בתוך הסוכה, אמר למקורביו: שמעו נא את אשר אספר לכם, מה שאירע אצל זקני הרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"ע: באחת השנים ירד גשם חזק בחג הסוכות ולא יכלו לקיים מצות ישיבת סוכה. צער רב הצטער זקני על כך מרוב צער ועגמת נפש לא אכל ולא שתה כמה ימים, עד שהגיע למצב של סכנת נפשות. פנתה אליו הרבנית עם קערה של דברי מאכל, וביקשה ממנו שיאכלנה. אמר לה בהקפדה: האם אינך רואה איך הקב"ה ברוגז עלינו, ואת רוצה שאני אוכל מה שהבאת!!! כאשר שמעו הנוכחים דברים אלו שיצאו מפי קדשו התעוררו כולם בתשובה, והזילו דמעות מעיניהם. אך, כאשר אמר הרבי דברים אלו נרגע, וציוה למשמשו שיצא לראות אם הבהירו השמים, אך הוא חזר ואמר שלא, עדיין ירדו גשמים בחוץ. מרן חיכה עוד זמן מה, ושלח את המשמש פעם נוסף לראות האם הבהירו השמים, ואכן נתפורו העננים, והגשם נפסק...

סיים הרה"ק מסאסוב זיע"ע את סיפורו ואמר: צאו וראו! זה כוחה של תשובה, כי כאשר נתעוררו הנוכחים בתשובה, מיד סר רוגזו של הקב"ה והעננים נתפורו, והקב"ה נתרצה למצוותיו של בני ישראל, ואז ראו בחוש איך נכון המשל לירידת גשמים בסוכה – "עבד שמגז כוס לרבו, ושפך לו רבו את הכוס בפניו". שברגע שעשו כולם תשובה, כבר לא היו צריכים בשמים לאותו רמז, והשמים התבהרו...

* **מסופר על הרה"ק מזיכלין זיע"ע** שישב שנה אחת בסעודת היום בסוכה ואמר תורה, החלו גשמים לרדת בועף ובשטף מים רבים. הרבי לא הפסיק מתורתו, ונתלהב יותר ויותר בהתלהבות וקדושה באמירתו לגבוה, עד שהסוכה נתמלאה כמעט כולה במים. לפתע קם הצדיק מכסאו וצעק בקול, "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", ובאותו רגע נתפורו העננים והגשם חלף הלך לו...

* **מסופר שפעם שהה הגרי"ז מבריסק זיע"ע** בעיר קרעניץ והתאכסן אצל אחד מתלמידי החכמים שבעיר. ויהי בבוקר בעת התפילה ראה הבעל אכסניא שהרב מבריסק מסתכל במראה בשעת הנחת התפילין. וחרה לו מאד דהלא הרה"ק בעל הדברי חיים זיע"ע הקפיד על כך מאד, ולהעיר לו לא רצה מפני כבוד תורתו. על כן כשהכין להרב מבריסק את סעודת השחרית, הניח שם במתכוון על השולחן את השו"ת "דברי חיים", ובתוכו סימן לתשובה הנ"ל. ויהי כאשר בא הגרי"ז לסעוד פת שחרית וראה את תשובת "הדברי חיים", הבין מיד את כוונת מארחו, ואמר לו: הנה, חסיד אתה ולכן אסביר את עצמי לך כלשון החסידים. והוא על פי מה שידוע שפעם ירדו גשמים עזים בסוכות, והרה"ק הדברי חיים זיע"ע נשאר לישב בסוכה. וכששאלוהו הלא הנשאר בסוכה נקרא בשו"ע- הדיוט? ענה ה"דברי חיים", אהיה אדיוט ובלבד שבסוכה אשאר!...

כמו כן אומר אני לך אהיה "בור" כדבר ה"דברי חיים" בתשובתו, והעיקר שאניח תפילין כהלכה!...

* **על הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורא זיע"ע** מסופר ששנה אחת ירדו גשמים בל יל הראשון של סוכות והוא לא יצא מן הסוכה, וכאשר נפלה טיפה אל תוך מרק הבשר התמלטו המילים מפי אחד העומדים שם: "שבהלכה מוזכר על מי שיושב בסוכה מתי שיוירד גשם שנקרא "הדיוט". אדמו פני הצדיק ואמר: "פלא שבכל ימות השנה אינם מדקדקים אם ראויים להיקרא הדיוט על ידי המעשים, אבל אם באים לעשות מצוה מדקדקים. רבש"ע כבר ביישנתו למדי! אחרי רגעים מספר השמים התבהרו. בשנה אחרת כשירד גשם ענה ואמר: כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה, חוץ מצא! ואכן השמים מיד נתבהרו!...

* **שנה אחת בחג הסוכות** עת ישב הרה"ק בעל הדברי חיים זיע"ע עם חסידיו, נתן סימן מעניין בדבר האושפזין! שלפי מנהג האר"י הק', שהאושפזין של משה ואהרן קודמים לאושפזין של יוסף, והם כסדר הזה: אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד. ניתן לדעת תמיד בכל שנה לפי יום היארצייט שלהם שחל באחד מימות השבוע, באיזה יום מימי השבוע יחול האושפזין שלהם!...

כששאלו אותו מניין ראה לומר זאת? ענה ואמר: בתורתנו הק'! בסוף "פרשת האזינו" כשהקב"ה אומר למשה רבנו: "עלה אל הר העברים ומת בהר אשר אתה עולה שמה והאסף אל עמך כאשר מת אהרן אחיך בהר ההר ויאסף אל עמיו" משם ראיתי רמז להנ"ל, כי

סיפורים לשבת וחג הסוכות

הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע איה נהג להזמין אל סוכתו דווקא אנשים פשוטים, מן הדרגה ה נחותה ביותר. איתם היה אוכל את סעודות החג, מאזין לדבריהם ומשמיע באוזניהם את דברי תורתו. היו האנשים תמהים על מנהגו זה. וכי אין הוא יכול למצוא לו חברותא הולמת יותר? פעם שאלוהו לטעם הדבר. השיב רבי לוי יצחק על דרך הצחות: לעתיד לבוא, כשיזמינו את כל הצדיקים לסוכת עורו של לוייתן, ארצה גם אני, כמובן, להיכנס לאותה סוכה. ואולם שומרי הפתח ודאי יעכבו אותי ויאמרו בכעס: חוצפה שכזאת! איך אדם שכמותך מעז להידחק בין צדיקים וגדולי עולם? אוכל להשיב על כך: גם אנוכי הזמנתי לסוכתי אנשים פשוטים, וכלל לא התביישתי בהם.

מעשה באחד מחסידיו של רבי אברהם יהושע השיל מאפטא (ה"אוב"י), שהיה כפרי עני המתפרנס בדחוק ממכירת תפוחים.

שנה אחת הייתה קשה במיוחד, ולאחר חודשים של חוסר כל, הצליח הכפרי לחסוך מעט מעות רק לקראת חג הסוכות, כדי לקנות לילדיו מלבושים חמים לחורף ואוכל בסיסי לחג. כשבויעים לפני החג נוסע הכפרי לעיר הגדולה כדי לרכוש את המצרכים. כשהוא עובר בשוק, הוא רואה סוחר ארבעת המינים המציג אתרוג שחור-ירוק, נקי לחלוטין מכל כתם, בעל הדר יוצא דופן. נשמתו של החסיד יצאה אל האתרוג. הוא שאל למחירו, והסוחר נקב בדיוק בסכום שהיה בכיסו – הכסף שיועד לבגדי הילדים ולאוכל לחג.

החסיד התלבט קשות, אך אהבתו למצווה הכריעה אותו. הוא קנה את האתרוג, עטף אותו בזחירות, וחזר לביתו בידיים ריקות ממוצרים אך בלב מלא שמחה ותשוקה. כשנכנס לביתו, שאלה אותו אשתו בשמחה: "האם הבאת בגדים לילדים? האם יש לנו אוכל לחג?" החסיד הוציא בחרדת קודש את הקופסה, פתח אותה והראה לה את האתרוג המהודר: "ראי איזה הדר! זכינו לקיים מצווה נדירה!"

כשראתה האישה שהילדים ירעבו ויסבלו מקור בחג בעוד כל הכסף הושקע באתרוג, גברו עליה רגשותיה. מתוך כעס וכאב רב, לקחה את האתרוג, השליכה אותו על הרצפה – והפיטם נשבר. החסיד עמד המום. כל כספו ירד לטמיון, הילדים נותרו ללא בגדים, וכעת גם האתרוג – מושא כיסופיו – נפסל לברכה. **שתיקה קשה עמדה בחלל החדר**. החסיד נשם עמוק, הביט באשתו הבוכייה והבווערת מכעס, ואז אמר ברוגע וברוך: "בעונותיי, כנראה שגם אתרוג פסול לא הגיע לי. הקדוש ברוך הוא החליט שאינני ראוי לברך על אתרוג זה. אם כן, מדוע אוסיף גם חטא של כעס ומחלוקת בתוך ביתי? הרי השלום בבית יקר מכל".

הוא חיבק את אשתו, ניחם אותה, והם עברו את החג בפשטות ובדוחק, אך באהבה גדולה ובשלום בית. **לאחר החג נוסע החסיד לרבו, ה"אוב"י מאפטא**. כשנכנס לחדרו של הרבי, קם הרבי מכסאו, חיבק אותו ואמר לו: "דע לך, שבשמים נעשה רעש גדול מכל מצוות האתרוג של גדולי הדור. אך הנחת רוח הגדולה ביותר שהייתה לקדוש ברוך הוא בחג הזה – הייתה ממדרגת האיפוק והשלום שלך, כשכבשת את יצר הכעס ולא פגעת באשתך. האתרוג שלך פתח שערי שמיים".

מסופר, שבשנה אחת בערב ראש השנה הגיע אל הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע חסיד אחד שהיה גר בכפר אחר, וצרתו בפיו: הפרץ של העיירה גזר גזירה נוראה על כל יהודי הכפר, והיה אם היא תצא לפועל יהיו מאות יהודים נשארים מחוסרי פרנסה, ואולי יהיו גם נועדים לגירוש! ואותו חסיד הצליח להבריח עצמו בתר את הגבול, ולכן ביקש להיות לשליח עבור כל העיירה, לפעול ישועה ולבקש מהרבי שיבטל את הגזירה! שאלו הרבי: האם השתדלו בדרכים טבעיים? ענה החסיד שכבר עשו כל מיני השתדלויות אבל ללא הועיל, הפרץ הוא רשע עריץ ואי אפשר לשנות את דעתו בזה. דבר אחד בלבד – המשיך החסיד – יכול לשנות את המצב, באם ימות בנו יחידו של הפרץ, דאז יתעצב אל לבו ויתחרט על מה

זה מה שמרמזת למו התורה, "ומת והאסף אל עמך" – שבחג האסיף יהיה האושפיזין שלך באותו יום שחל בו המיתה בימי השבוע, "כאשר מת אהרון אחיך ויאסף אל עמיו" כמו שבאותו יום שמת אהרון חל אושפיזין שלו בחג האסיף בימי השבוע, כך אצלך יהי כן... * **אצל הרבה צדיקים** נהגו לחוג את האושפיזין של אנשים שנקראו כשמות האושפיזין ואף היו מציינים זאת במיוחד. מסופר שבליל ב' דסוכות, אושפיזין דיצחק, אצל שולחנו של הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זי"ע, היה איש אחד ששמו "בן ציון". ציוה הרבי עליו להציג משקה על השולחן באמר, מאחר ששמו "בן ציון", העולה בגימטריא למנין "יצחק", לכן היום האושפיזין שלך, ועליך להציג משקה...

הרה"ק רבי בונים מפשיסחא זי"ע אמר דמי ששמו "צבי" יש לו אושפיזא ביומא דיצחק, כי אצל יצחק נאמר טעם הגדי כטעם הצבי!...

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר (ויקרא כג. מ) "ולקחתם לכם ביום הראשון וכי יום ראשון הוא, והלא יום ט"ו הוא, אלא ראשון לחשבון עונות" (מדרש תנחומא).

רבים תמהו מהו ההסבר שראשון הכוונה - לחשבון עונות? בספר כרם הצבי מובא: שבדבר חטאו של אדם הראשון באכילת עץ הדעת יש מחלוקת איזה פרי היה, ודעה אחת – ר' אבהו דעכו אמר: "אתרוג היה", (בראשית רבה ט"ו). יוצא איפוא, כי החטא הראשון שחטא האדם הראשון התחיל מן האתרוג, וזהו הפשט של דרשת חז"ל ולקחתם ביום הראשון "פרי עץ הדר" - ראשון לחשבון עונות – זאת היתה העבירה הראשונה לחשבון העונות שמשתרך עד היום...

* **על הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע** מסופר כי בשנה אחת ביום טוב ראשון של סוכות נכנס בחפזה לבית המדרש והכריז בקול רם: מי מכם, יהודים, יש לו איזו עבירה? מכל קרן זווית שבלבכם חפשו והוציאו והביאו לי עבירות!...

שכן המדרש אומר: "ולקחתם לכם ביום הראשון – ראשון לחשבון עונות". בראש השנה וביום כיפור יהודי חזר בתשובה. ואותה שעה נעשות לו זדונות כשגגות, ואילו בסוכות, בשעה שיהודי מקיים ומחבב את המצוה של ארבעה מינים, הרי זו תשובה מאהבה, ואותה שעה "זדונות נעשין לו בזכויות". אם כן, ככל שנשתיירו עוד עבירות ישנות מוסתרות בפינות שבלב, יותר זכויות אפשר לקנות בהן...

זכרו איפוא, יהודים, מי מכם יש לו איזה עבירה, ימהר נא ויצרף אותה היום לחשבון!...

מתורת הרה"ק משה זאב כ"ץ זצ"ל

הרב בשיעוריו היה מזהיר ומזרז על עניין השינה בסוכה, שכל איש יישן בסוכה ושהוא חיוב גמור.

והזכיר שאפילו בילדותו כשהתגורר ברוסיה, למרות הקור העז ששרר שם, עד שכל מאכל שהוגש להם בסוכה היה נקדש מחמת הקור, בכל זאת הקפידו לקחת שמיות עבות ולישון בסוכה.

ושינה בסוכה חמורה מאכילה בסוכה, שהרי אכילת עראי של פת עד "כביצה" מחוץ לסוכה, התירו, ואילו שנת-עראי מחוץ לסוכה כלל לא התירו, ואיך יתכן שאנשים יעשו ההיפך ויקלו דווקא בשינה מחוץ לסוכה!?

ועל המשתמשים בתרוץ "תשבו – כעין תדורו" – שכמו שכל השנה כולם ישנים ביחד בבית, כך צריך להיות גם בסוכות, והיות והאשה פטורה מסוכה לכן גם בני ביתה פטורים משינה בסוכה. יש לומר שאדברא – מפסוק זה יש ללמוד שצריך לבנות את הסוכה באופן שגם האשה תוכל לישן בסוכה עם בני ביתה כבשאר ימות השנה, ולשדלה לכך, וכמו שכתב הרמ"א שצריך להחמיר שגם האשה תישן בסוכה אם אפשר. ועל כל פנים על האיש יש חיוב גמור.

ששלח ידו ביהודים ורק בזה יש לנו תקוה (שכן היה דרך הפריצים בימים ההם, שהיו מאמינים, ובבוא עליהם צרה, פשפשו במעשיהם והקילו לזמן מה ברשעתם). כששמע זאת הרב, לא נח ולא שקט בתפילותיו בימים הנוראים, ואף דיבר בשיחותיו הקדושים מענין הגזירות ועורר רחמים. גם לא נתן לחסיד לחזור לביתו קודם סוכות, באמרו שה' מינים נקראים בזה הקדוש "מאני קרבא" – כלי זיין, ובהם יוכל לילך למלחמה ובעז'ה לפעול ישועה כרצונו, החסיד עשה כן ונשאר אצלו לכל ימי החג. באמצע ההושענות, קרא לפתע את החסיד ושאלו היכן דר הפריץ, למזרח או למערב העולם וכו', כאשר חישב האיש ומצא, הראה לו, לקח הרבי את הלולב באופן כזה כאילו היה קנה – אש, ועשה כאילו קולע אל מטרה מסוימת, וקרא בקול "פא!" ומיד המשיך באמירת ההושענות, לאחר התפילה אמר להחסיד שלא ידאג עוד, כי כבר היתה הישועה. מיד במוצאי יו"ט נסע החסיד לביתו שמח וטוב לב, ובעודו באמצע הדרך כבר שמע את הבשורה המשמחת שבנו של הפריץ מתאבד. בירר את הזמן מתי קרא הדבר, ונתחוויר לו שבדיק או מתי שירה הרבי עם הלולב אז מת בנו יחידו של אותו רשע. דברי הרבי נתקיימו, והפריץ ביטל הגזירה וליהודים היתה אורה...

*** בכדי להבין למה שמחת תורה הא חג האחדות, נביא בפניכם את המשל הבא:** המגיד מדובנא זי"ע הסביר את מה שאנו מבקשים הרבה פעמים בתפילותינו "מלא ידינו מברכותיך". כפרי אחד ביקש לקנות יין. מה עשה, הטעין חבית ריקה על עגלתו, ונסע העירה. הוא עצר ליד בית מסחר ליינות, הכניס את החבית פנימה ובחר את סוג היין. המוכרים מלאו את החבית, ועזרו לו להעלותה אל העגלה. שמח וטוב לב נסע הכפרי לביתו, קרא לבניו שיעזרוהו לשאת את החבית הכבדה, ולהפתעתו, מצאה ריקה. ברוב כעס וחרון, סב על עקבותיו וחזר העירה. נכנס אל בית היין, וחולל מהומה: "מדוע הוניתם אותי, הן שלמתי במיטב כספי, וקיבלתי כלי ריק, הרי זה חמס, שוד לאור היום". תמחו המוכרים, כי הם ידעו שהחבית היתה מלאה עד גדותיה. ומאידך גיסא, ניכרים דברי אמת. יצאו לבחון את החבית, וגילו את הסוד, היא היתה נקובה. הנסרים מהם מורכבת החבית לא היו תואמים, והיין נגר מבין החרכים. אמרו לו: "לא עלינו תלונתך, כך האשם תלוי, הרוצה לקנות יין עליו להביא חבית שלימה, תקינה". כיוצא בכך, מי שמושיט את ידיו כדי לקלוט טובה מלוא חפניו, חייב לראות שאצבעותיו תהיינה מהודקות האחת לרעותה, שאם לא כן, תזל הטובה ותזרח מבין אצבעותיו.

והנמשל: אנו מבקשים מהקב"ה רוב טובה וברכה, והוא אמנם מוכן לתתה, אבל עלינו להכין את הכלי שיחזיק ויאגור את הברכה. ומהו כלי זה, זאת השמיענו חז"ל באמרום ^(עקצין גיב) "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל, אלא השלום". דהיינו, אנו כולם נחשבים לכלי אחד, וכל אחד הוא כמו נטר בחבית. אם יהיו הנסרים מהודקים זה לזה ומחושקים יחדיו תהיה החבית שלמה, והברכה תשרה בו. ועל כן, באמרנו, "מלא ידינו מברכותיך", הרי אנו הכלל כולו מושיטין את ידינו לקלוט טובה מלוא חפנים, כאשר כל יחיד ויחיד הוא כאצבע ביד. והתנאי הראשון הוא, שתהיינה האצבעות מהודקות, ושהשלום והאחוה ישררו ביננו. כן הוא הדבר בשמחת תורה, אנו מגיעים לחג זה, אחרי ראש השנה יום כיפור וכו', אחרי שאנו מבקשים כל טוב! ואת זה אפשר להחזיק רק בכלי שיש בו תחתית עם נסרים צמודים ומהודקים, דהיינו "אחדות", ואז אנו יכולים להכניס את כל מה שספגנו בחודש האחרון בתוכנו ולצטוד הלאה לקראת השנה החדשה!..

מעשה ברבי משה לייב מסאסוב, שהיה ידוע במידת הרחמים העצומה שלו ובאהבתו לכל אדם.

באחד מימי חג הסוכות, ירד גשם זלעפות. הצנינה הייתה קשה, והמים שטפו את סוכתו של הרבי. החסידים התכנסו בבית המדרש, כואבים את הצער על כך שאינם יכולים לקיים את מצוות הישיבה בסוכה כראוי.

לפתע הבחינו החסידים כי הרבי נעלם. הם החלו לחפש אותו

בכל העיירה, עד שמצאו אותו צועד בתוך הסופה והבוץ לעבר פאתי הכפר, כשהוא נושא על גבו חבילה כבדה.

החסידים מיהרו אחריו וראו אותו נכנס לביתה הרעוע של אלמנה ענייה וחולה, שילדיה הקטנים בכו מקור ומרעב. הסוכה שלהם הייתה פרוצה לחלוטין, והגשם דלף לתוכה ללא רחם. הרבי נכנס פנימה, והחל מיד לפנות את הבוץ מתוך הסוכה. הוא פתח את החבילה שהביא, הוציא ממנה עצים יבשים, והדליק עבורם את התנור שבבית כדי לחמם את הילדים. לאחר מכן, פרש שטיח יבש בסוכה, ערך את השולחן והניח עליו לחם, מטעמים ואת ארבעת המינים שלו.

כשראו החסידים את הרבי עומד בתוך המים ומגיש אוכל לילדים הרעבים בחיוך רחב, שאל אותו אחד מתלמידיו: "רבנו, הרי על פי ההלכה, אדם שמצטער פטור מן הסוכה, הגשם שוטף כאן והמים מגיעים עד הארכובות, מדוע הרבי מטריח את עצמו לעמוד בסוכה דולפת זו?"

הביט בהם רבי משה לייב מסאסוב ואמר: "אכן, ההלכה אומרת ש'מצטער פטור מן הסוכה'. אך הפירוש שלי לכך הוא אחר: אדם שרואה יהודי אחר מצטער – פטור מלהסתגר בסוכה הפרטית והנוחה שלו! הסוכה האמיתית של הקדוש ברוך הוא אינה רק סכך ודפנות, אלא פרישת סוכת שלום ורחמים על כל מי שזקוק לה".

מעשה ברבי אלימלך מליז'נסק, שנודע בעבודת השם הלוהטת שלו ובביטול היצר.

מדי שנה, כשהיה רבי אלימלך נכנס לסוכתו בלילה הראשון של חג הסוכות, הייתה אוחות בו יראה עצומה. הוא היה מרגיש את קדושת ה"צילא דמהימנותא" (צל האמונה) ואת נוכחותם של האושפזין הקדושים, עד שגופו היה רועד מרוב התרגשות, והוא לא היה מסוגל להוציא מפיו את כוס היין לקידוש מרוב דמעות של שמחה ויראה.

בסמוך לביתו של רבי אלימלך התגורר שואב מים פשוט ושמו חיים. חיים לא ידע לקרוא ספרים עמוקים, אך ליבו היה תמים וטהור. באחד מלילות החג, לאחר שסיים רבי אלימלך את תפילתו, ביקש מתלמידיו להתלוות אליו בחשאי אל חלונו של חיים שואב המים. התלמידים הופתעו, אך הלכו אחר רבם בדממה. כשהציצו דרך החלון אל סוכתו הדלה של חיים, ראו מחזה מופלא: הסוכה הייתה בנויה מקרשים רעועים, הסכך היה דל, והשולחן כוסה במפה פשוטה ועליה פת לחם קשה, מעט מעורפלת, ומעט מים.

חיים עמד במרכז הסוכה, הביט בסכך, ואז פנה אל השמים ואמר בלשון יידיש פשוטה ובתמימות רבה: "ריבונו של עולם! אתה המלך הגדול, ואני רק חיים שואב המים העני. הסוכה שלי אינה מפוארת, הלחם שלי יבש, ואין לי מעדנים להגיש לך ולמלאכים. אבל דע לך, אבא שבשמיים – כל מה שיש לי בבית, הכל לכבודך! אני אוהב אותך בכל ליבי, ואני מזמין אותך לשבת איתי בסוכה הצנועה שלי". באותו רגע תפס חיים את קצוות המפה, החל לרקוד בקפיצות של שמחה טהורה סביב השולחן הקטן, כשהוא שר בדבקאות: "אשרינו שזכינו! אשרינו שיש לנו אבא כזה בשמיים! אשרינו שזכינו למצוות סוכה!"

דמעות זלגו מעיניו של רבי אלימלך. הוא פנה לתלמידיו ואמר בקול נרגש: "דעו לכם, שכל הכוונות הנשגבות, הייחודים וההתרגשות שלי בסוכה, אינם מגיעים אפילו לאפס קצהה של השמחה והתמימות הפשוטה של חיים שואב המים. השמחה שלו שבקעה מתוך עניות ופשטות – היא זו שפתחה את כל שערי שמיים והביאה נחת רוח כזו לקדוש ברוך הוא, שכל פמליא של מעלה ירדה לסוכתו הדלה".